YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (neljäs jaosto)
28 päivänä marraskuuta 1996 *

Asiassa C-293/95 P,

Odigitria AAE, kreikkalainen yhtiö, Ateena, edustajinaan asianajajat Anastasia Chatzitzani, Georgios Stefanakis ja Epameinondas Marias, Ateena, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Ekaterini Thill-Kamitaki, 17 boulevard Royal,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-572/93, Odigitria vastaan neuvosto ja komissio, 6.7.1995 antaman tuomion (Kok. 1995, s. II-2025) kumoamista,

vastapuolina:

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja John Carbery ja oikeudellisen yksikön virkamies Sofia Kyriakopoulou, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan investointipankin lakiasiainosaston pääjohtaja Bruno Eynard, 100 boulevard Konrad Adenauer,

ja

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamies Kontou-Durande ja oikeudellinen neuvonantaja Thomas van Rijn, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. Murray sekä tuomarit C. N. Kakouris ja P. J. G. Kapteyn (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. B. Elmer,
kirjaaja: R. Grass,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Odigitria AAE (jäljempänä Odigitria) on jättänyt 8.9.1995 yhteisöjen tuomioistuimeen valituksen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (ensimmäinen jaosto) asiassa T-572/93, Odigitria vastaan neuvosto ja komissio, 6.7.1995 antamasta tuomiosta (Kok. 1995, s. II-2025, jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla hylättiin perusteettomana kanne, jossa vaadittiin toteamaan, että Euroopan yhteisö on vastuussa EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan perusteella Odigitrialle aiheutuneesta vahingosta ja että yhteisön olisi maksettava tälle vahingonkorvauksena yhteensä 102 446 183 Kreikan drakmaa 24 prosentin vuotuisine korkoineen kanteen jättämisestä alkaen.

2 Kanteen tosiseikkojen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi seuraavaa:

"1. Nyt käsiteltävänä oleva oikeudenkäynti johtuu alun perin Senegalin tasavallan (jäljempänä Senegal) ja Guinea-Bissaun tasavallan (jäljempänä Guinea-Bissau) välisestä, niiden merivyöhykkeiden tarkkaa määrittelyä koskevasta erimielisyydestä.

Tämä erimielisyys johtuu Ranskan tasavallan ja Portugalin tasavallan ennen näiden valtioiden itsenäistymistä vuonna 1960 tekemän rajasopimuksen erilaisesta tulkinnasta.

2. Tämän erimielisyyden ratkaisemiseksi nämä kaksi valtiota päättivät vuonna 1985 viedä riidan välitysmenettelyyn. Asiasta annettiin välitystuomio 31.7.1989.

3. Guinea-Bissau kiisti välitystuomion pätevyyden kirjallisella tiedonannolla 2.8.1989 ja ilmoitti aikomuksestaan jatkaa oikeudellisia toimenpiteitä. Guinea-Bissaun hallitus antoi myös selityksen, jonka mukaan '— — Guinea-Bissau on huolissaan kansansa oikeuksista ja on vastedes voimakkaasti läsnä alueella sen biologisten luonnonvarojen hyödyntämiseksi hyväksymättä sitä, että mikään muu toiminta voisi haitata tätä hyödyntämistä ja sen valvontaa toimivaltaisten viranomaisten toimesta'. Tämä selitys ja 2.8.1989 annettu tiedonanto toimitettiin 14.8.1989 jäsenvaltioiden ulkoministeriöille sekä neuvostolle ja komissiolle.

4. Tämän jälkeen Guinea-Bissau saattoi erimielisyyden Haagin kansainvälisen tuomioistuimen käsiteltäväksi (jäljempänä kansainvälinen tuomioistuin) ja pyysi välitoimien määräämistä. Tämä pyyntö hylättiin kansainvälisen tuomioistuimen 2.3.1990 antamalla määräyksellä. Kansainvälinen tuomioistuin vahvisti välitystuomion 12.11.1991 annetulla tuomiolla. Guinea-Bissaun viranomaiset päättivät sen jälkeen nostaa pääasiasta kanteen kansainvälisessä tuomioistuimessa. Komission tietämän mukaan tämä menettely ei ole vielä tähän päivään mennessä päättynyt.

5. Sillä aikaa Euroopan talousyhteisö (jäljempänä ETY) oli 15.6.1979 tehnyt Senegalin hallituksen kanssa sopimuksen Senegalin rannikon edustalla harjoitettavasta kalastuksesta. Tämä sopimus hyväksyttiin ETY:n puolesta Senegalin tasavallan hallituksen ja Euroopan talousyhteisön välisen Senegalin rannikon edustalla harjoitettavaa kalastusta koskevan sopimuksen tekemisestä ja siihen liittyvästä pöytäkirjasta ja kirjeenvaihdosta 27 päivänä kesäkuuta 1980 annetulla asetuksella (ETY) N:o 2212/80 (EYVL L 226, s. 16).

6. Tämän sopimuksen 1 artiklassa määritellään sopimuksen tavoite: vahvistaa periaatteet ja säännöt, jotka sääntelevät tulevaisuudessa yhteisön jäsenvaltion lipun alla purjehtivien alusten kaikkia kalastuksen harjoittamisen edellytyksiä vesialueilla, jotka kuuluvat Senegalin kalastusta koskevaan suvereniteettiin tai lainkäyttövaltaan. Sopimuksen 4 artiklassa määrätään, että harjoittaessaan kalastustoimintaa Senegalin kalastusvyöhykkeellä yhteisön aluksilla on oltava lisenssi, jonka Senegalin viranomaiset myöntävät yhteisön hakemuksesta. Sopimuksen liitteessä I olevassa E kohdassa täsmennetään ne vyöhykkeet, joissa lisenssit ovat voimassa sen mukaan, millaisesta toiminnasta ja alustyypistä on kyse.

7. ETY teki samoin Guinea-Bissaun kanssa 27.2.1980 kalastussopimuksen, joka hyväksyttiin Guinea-Bissaun tasavallan hallituksen ja Euroopan talousyhteisön välisen Guinea-Bissaun rannikon edustalla harjoitettavaa kalastusta koskevan sopimuksen tekemisestä ja siihen liittyvistä kahdesta kirjeenvaihdosta 27 päivänä kesäkuuta 1980 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2213/80 (EYVL L 226, s. 33).

8. Senegalin kanssa tehtyä sopimusta on muutettu useamman kerran sopimuspuolten välisin sopimuksin. ETY teki Senegalin kanssa tehtyyn sopimukseen 4.2.1991 pöytäkirjan, jossa määriteltiin kalastusoikeudet ja niitä vastaava taloudellinen korvaus (jäljempänä vuoden 1991 pöytäkirja); tämä pöytäkirja hyväksyttiin neuvostossa Euroopan talousyhteisön ja Senegalin hallituksen välisessä Senegalin rannikon edustalla harjoitettavaa kalastusta koskevassa sopimuksessa määrättyjen kalastusoikeuksien ja siinä määrätyn niitä vastaavan taloudellisen korvauksen ajanjaksolle 1 päivästä toukokuuta 1990 alkaen 30 päivään huhtikuuta 1992 asti vahvistavan pöytäkirjan tekemisestä annetulla asetuksella (ETY) N:o 420/91 (EYVL L 53, s. 1). Pöytäkirjaa alettiin soveltaa väliaikaisesti sopimuspuolten kirjeenvaihtona tekemän sopimuksen perusteella.

9. ETY teki vastaavasti Guinea-Bissaun kanssa tehtyyn sopimukseen 25.4.1990 pöytäkirjan, jossa määriteltiin kalastusmahdollisuudet ja suoritettava taloudellinen korvaus (jäljempänä vuoden 1990 pöytäkirja); tämä pöytäkirja hyväksyttiin neuvostossa Euroopan talousyhteisön ja Guinea-Bissaun hallituksen välisessä Guinea-Bissaun rannikon edustalla harjoitettavaa kalastusta koskevassa sopimuksessa määrättyjen kalastusmahdollisuuksia ja siinä määrätyn taloudellisen korvauksen ajanjaksolle 16 päivästä kesäkuuta 1989 alkaen 15 päivään kesäkuuta 1991 asti vahvistavan pöytäkirjan tekemisestä annetulla asetuksella (ETY) N:o 1235/90 (EYVL L 125, s. 1).

10. Vuoden 1990 pöytäkirjan 7 artiklalla kumottiin Guinea-Bissaun kanssa tehdyn sopimuksen liite, joka korvattiin uudella liitteellä, jonka K kohdassa määritellään laivan pysäyttämistä koskeva menettely seuraavasti:

'Euroopan yhteisöjen Guinea-Bissaussa oleville viranomaisille ilmoitetaan 48 tunnin määräajassa jokaisesta yhteisön jäsenvaltion lipun alla purjehtivan kalastuslaivan Guinea-Bissaun kalastusvyöhykkeellä tapahtuneesta pysäyttämisestä ja he saavat samanaikaisesti suppean kertomuksen niistä perusteista ja syistä, jotka johtivat kyseiseen laivan pysäyttämiseen.

Siinä tapauksessa, että asia saatetaan toimivaltaisen oikeusviranomaisen käsiteltäväksi, Guinea-Bissaun viranomaiset voivat yhteisön tai laivanvarustajan pyynnöstä asettaa pankkivakuuden.

Tällöin Guinea-Bissaun viranomaiset sitoutuvat vapauttamaan aluksen 24 tunnin määräajassa pankkivakuuden tallettamisesta.

Toimivaltainen viranomainen vapauttaa pankkivakuuden välittömästi, jos oikeuden päätöksessä todetaan kyseisen aluksen päällikkö syyttömäksi.

Jos sopimuspuoli pitää sitä tarpeellisena, se voi pyytää kiireellisiä neuvotteluja sopimuksen 10 artiklan mukaisesti.'

11. Tässä yhteydessä Guinea-Bissaun suurlähetystö Brysselissä lähetti 11.5.1990 komissiolle nootin nro 447/CIJ/90 'antaakseen tiedon tilanteen kehittymisestä Guinea-Bissaun ja Senegalin rannikon edustalla sijaitsevalla merialueella'. Siinä todetaan 11.4.1990 tapahtunut uusi välikohtaus ja Senegalin laivaston toimeenpanema Neuvostoliiton kalastusaluksen pysäyttäminen; kalastusaluksella oli Guinea-Bissaun kalastuslisenssi ja suurlähetystön mukaan se oli kiistatta Guinea-Bissaun

lainkäyttövaltaan kuuluvalla vesialueella. Sen johdosta pyydettiin 'saattamaan nämä äärimmäisen vakavat tiedot kaikkien niiden tietoon, joille asialla arvionne mukaan on merkitystä — — .' Komissio kirjasi 28.5.1990 tämän nootin saapuneeksi.

12. Kreikan lipun alla purjehtiva ja kantajalle kuuluva Theodoros M -niminen alus lähti Dakarin satamasta 10.5.1990, jolloin sillä oli Senegalin viranomaisten myöntämä kalastuslisenssi; Guinea-Bissaun partiovene pysäytti aluksen 14.5.1990 riidanalaisella vesialueella. Pysäyttämisen jälkeen Guinea-Bissaun viranomaiset takavarikoivat aluksen ja sen lastin eli 6 tonnin kalaerän sekä ottivat haltuunsa aluksen asiakirjat. Theodoros M oli saanut kalastuslisenssin Senegalin merikalastusasioita hoitavalta ministeriöltä Senegalin ja yhteisön välillä voimassa olevien säännösten mukaisesti. Lisenssihakemus oli toimitettu Senegalin viranomaisille komission välityksellä ja lisenssi oli vastaavasti annettu kantajan alukselle komission Dakarin edustuston välityksellä.

13. Theodoros M:n päällikköä syytettiin Tribunal populaire de Bissau -nimisessä tuomioistuimessa kalastuksesta ilman siihen tarvittavaa lisenssiä Guinea-Bissaun suvereniteettiin kuuluvalla vesialueella. Tribunal populaire katsoi syytteen näytetyksi 28.5.1990 antamallaan tuomiolla ja velvoitti aluksen päällikön maksamaan sakkona 213 519 000 Guinea-Bissaun pesoa. Tuomiossa todetaan, että päällikkö oli selvillä kahden tasavallan välisestä erimielisyydestä sillä vyöhykkeellä, jossa alus pysäytettiin. Alus laskettiin 25.7.1990 vapaaksi.

14. Helleenien tasavallan maatalousministeriön merikalastusasioiden osasto suositti teleksiviestissään 21.6.1990, että kansallisen aavan meren kalastajien osuustoimintaliike sekä katkaravun kalastajien unioni pyytävät jäseniään 'olemaan kalastamatta tällä kahden maan itselleen vaatimalla vyöhykkeellä ilman ennalta saatua, sekä Guinea-Bissaun että Senegalin aluevesilleen myöntämää kalastuslisenssiä'."

3 Näitä seikkoja koskevassa asiassa Odigitria nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa perustamissopimuksen 215 artiklan toiseen kohtaan perustuvan kanteen, jossa se vaati vastaajien toimien ja laiminlyöntien vuoksi kärsimänsä vahingon korvaamista.

Valituksenalainen tuomio

4 Odigitria vetosi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämänsä kanteen tueksi neljään kanneperusteeseen; ensinnäkin komission neuvottelumenettely sekä Guinea-Bissaun kanssa tehdyn vuoden 1990 pöytäkirjan ja Senegalin kanssa tehdyn vuoden 1991 pöytäkirjan hyväksyminen olivat virheellisiä; toiseksi komissio oli laiminlyönyt antaa Odigitrialle tiedon Guinea-Bissaun ja Senegalin välisestä erimielisyydestä; kolmanneksi komissio oli laiminlyönyt velvollisuutensa neuvotella Odigitrian aluksen pysäyttämisen johdosta Guinea-Bissaun viranomaisten kanssa 25.4.1990 tehdyn pöytäkirjan liitteessä olevan K kohdan mukaisesti; neljänneksi komissio oli laiminlyönyt tämän saman säännöksen mukaisesti pankkivakuuden asettamisen pyytämisestä (23 kohta).

5 Valituksenalaisessa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteen perusteettomana.

6 Toisesta kanneperusteesta, joka koski komission vastuuta sillä perusteella, että se oli laiminlyönyt antaa Odigitrialle tiedon erimielisyydestä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, pitämättä tarpeellisena kutsua aluksen päällikköä viran puolesta todistajaksi, että Odigitrian aluksen päällikkö oli tietoinen Guinea-Bissaun ja Senegalin välisestä erimielisyydestä riidanalaisen vyöhykkeen osalta ja että hän oli myös tietoinen riskistä, että jompikumpi näistä maista pysäyttäisi hänet siellä (69 kohta).

7 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän jälkeen, että jos aluksen päällikkö oli todella tietoinen kahden tasavallan välisestä, kyseistä vyöhykettä koskevasta kiistasta, hänen aluksensa pysäyttäminen voidaan selittää ainoastaan joko aluksen päällikön nimenomaisella tarkoituksella kalastaa siellä omalla riskillään ja uhallaan tai sitten navigointivirheellä, jonka takia alus ajautui kalastamista varten kiistanalaiselle vyöhykkeelle, ilman että aluksen päällikkö olisi ollut tästä tietoinen (70 kohta).

8 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki tästä sen johtopäätöksen, että komission laiminlyönti tiedon antamisessa Odigitrialle näiden kahden valtion välisestä erimielisyydestä ei ollut johtanut kummassakaan tapauksessa väitettyyn vahinkoon ja että sen vuoksi komission toiminta ei ollut vahingon syynä (71 ja 72 kohta).

Valitus

9 Valituksessaan Odigitria vaatii yhteisöjen tuomioistuinta ensinnäkin kumoamaan valituksenalaisen tuomion ja lisäksi toteamaan perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan perusteella, että vastaajat ovat vastuussa Odigitrialle aiheutuneesta vahingosta moitittavan toimintansa vuoksi ja että sen vuoksi yhteisön on maksettava vahingonkorvauksena yhteensä 102 446 183 Kreikan drakmaa 24 prosentin vuotuisine korkoineen laskettuna kanteen jättämisestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen; tämän lisäksi Odigitria vaatii vielä vastaajien velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

10 Valituksessaan Odigitria vetoaa ensinnäkin sen menettelyä koskevan yleisen oikeusperiaatteen loukkaamiseen, jonka mukaan todistustaakka kuuluu väitteen tai vaatimuksen esittävälle asianosaiselle; toiseksi se vetoaa vakaviin valituksenalaiseen tuomioon liittyviin virheisiin, kolmanneksi valituksenalaisen tuomion perustelujen puuttumiseen, neljänneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitettyjen perusteiden virheelliseen arviointiin, viidenneksi valituksenalaisen tuomion perustelujen ristiriitaisuuksiin ja kuudenneksi menettelyä koskeviin virheisiin ja aineellisiin virheisiin tuomiossa siltä osin kuin se koskee komission velvollisuutta antaa diplomaattista suojelua.

11 Komissio ja neuvosto katsovat puolestaan, että valitus on perusteeton.

12 Jos valituksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai jos valitus on selvästi perusteeton, yhteisöjen tuomioistuin voi työjärjestyksen 119 artiklan perusteella milloin tahansa, ja pitämättä suullista käsittelyä, hylätä valituksen kokonaan tai osittain perustellulla määräyksellä.

Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen ja toinen osa

13 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisellä osalla Odigitria arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on loukannut periaatetta actore non probante reus absolvitur, jonka mukaisesti vastaajilla olisi ollut todistustaakka. Odigitrian mukaan vastaajat väittivät, että syy-yhteys väitetyn tiedottamisvelvollisuuden rikkomisen ja vahingon välillä on katkennut; tämän tueksi vastaajat vetosivat erityisesti Tribunal populaire de Bissaun tuomioon, jonka mukaan aluksen päällikkö tiesi Guinea-Bissaun ja Senegalin välisestä erimielisyydestä, kun hänen aluksensa pysäytettiin. Esittäessään Odigitrialle kysymyksiä, jotka koskivat aluksen päällikön tietoisuutta näiden kahden maan välisestä erimielisyydestä ja ottaessaan tuomion perusteeksi ainoastaan näihin kysymyksiin annetut vastaukset, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on Odigitrian mukaan kääntänyt todistustaakan.

14 Ensimmäisen valitusperusteen tätä osaa koskee valituksenalaisen tuomion 66 kohta, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa muun muassa seuraavaa:

"Tämän osalta neuvosto ja komissio ovat vedonneet siihen, että erityisesti Tribunal populaire de Bissaun tuomiosta ilmenee aluksen päällikön tienneen Guinea-Bissaun ja Senegalin välisestä erimielisyydestä silloin, kun hänen aluksensa pysäytettiin. Vastauksessaan kantaja kiistää tämän väitteen selvittämättä kuitenkaan konkreettisesti sitä, mitä aluksen päällikkö todella tiesi. Sen takia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi prosessinjohtotoimena kantajaa ottamaan täsmällisellä tavalla kantaa Tribunal populaire de Bissaun tosiasioita koskeviin toteamuksiin siitä, mistä aluksen päällikkö oli tietoinen."

15 Tästä johtuu, että toimiessaan edellä mainitulla tavalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole kääntänyt todistustaakkaa, vaan se on pyytänyt Odigitriaa ottamaan kantaa niihin tosiasioihin, jotka on todettu Tribunal populaire de Bissaun tuomiossa ja joihin neuvosto ja komissio ovat vedonneet todisteena sen osoittamiseksi, että se, että Odigitrialle ei ilmoitettu kyseisen kahden valtion välisestä erimielisyydestä, ei ole syy-yhteydessä väitettyyn vahinkoon.

16 Ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa Odigitria vetoaa siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen, jolla oli edelleen epäilyjä, olisi pitänyt määrätä vastaajat, jotka esittivät väitteen aluksen päällikön tietoisuudesta, esittämään lisätodisteita. Tältä osin Odigitria muistuttaa pyytäneensä haasteasiakirjassaan todistajien kuulemista.

17 Tämä ensimmäisen valitusperusteen toinen osa perustuu valituksenalaisen tuomion selvästi virheelliseen tulkintaan. Sen 66 ja 67 kohdasta ei ilmene, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella olisi ollut edelleen epäilyjä, vaan että Odigitria vastasi epäselvästi, kun sitä pyydettiin prosessinjohtotoimena ottamaan täsmällisesti kantaa Tribunal populaire de Bissaun tosiasioita koskeviin päätelmiin, joihin neuvosto ja komissio olivat vedonneet syy-yhteyden puuttumisen osoittamiseksi. Niinpä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi valituksenalaisen tuomion 68 kohdassa, että "kantaja ei prosessinjohtotoimesta huolimatta täsmällisesti ottanut kantaa selvittämällä sitä, mitä aluksen päällikkö konkreettisesti tiesi; kantaja ei myöskään kutsunut todistajia, kuten aluksen päällikköä, kumotakseen komission väitteet, vaikka nämä väitteet oli kohdistettu kantajaan".

18 Lisäksi on muistutettava, että EY:n perustamissopimuksen 168 a artiklan perusteella valitus on rajoitettu oikeudellisiin kysymyksiin ja että tätä rajoitusta täsmennetään EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan ensimmäisessä kohdassa. Niinpä yhteisöjen tuomioistuin on useasti todennut, että valitus voi perustua ainoastaan perusteisiin, jotka koskevat oikeussääntöjen rikkomista, eikä se voi perustua tosiseikkojen arviointiin, eikä sitä voida näin ollen ottaa tutkittavaksi kuin niiltä osin kuin valituksessa väitetään, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on antanut ratkaisunsa niiden sääntöjen vastaisesti, joiden noudattamista sen on valvottava (ks. asia C-325/94 P, An Taisce ja WWF UK v. komissio, määräys 11.7.1996, 28 kohta, Kok. 1996, s. I-3727).

19 Niinpä siltä osin kuin ensimmäisen valitusperusteen toinen osa koskee niiden vastausten arviointia, jotka Odigitria antoi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen prosessinjohtotoimina esittämiin kysymyksiin, se on selvästi jätettävä tutkimatta.

20 Siten ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on selvästi hylättävä ja sen toinen osa on selvästi jätettävä tutkimatta.

Ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa sekä toinen ja kolmas valitusperuste

21 Ensimmäisen valitusperusteen kolmannessa osassa Odigitria vetoaa siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt valituksenalaisen tuomion 70 kohdassa sen oletuksiin perustuvan ja epäselvän johtopäätöksen, että aluksen päällikkö oli — — tietoinen kiistasta — — ja riskeistä — — tulla pysäytetyksi.

22 Toisella valitusperusteella Odigitria arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, ettei se ole muotoillut ehdottomalla tavalla päätelmiään valituksenalaisen tuomion 70 kohdassa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei siten olisi ollut tarvittavalla tavalla vakuuttunut tästä päätelmästä.

23 Kolmannen valitusperusteen mukaan valituksenalaisesta tuomiosta puuttuvat täysin perustelut siltä osin kuin kyse on vastaajien väitteestä syy-yhteyden katkeamisesta. Valituksenalaisessa tuomiossa ei näet selvästi ja tyhjentävästi esitettäisi eri tosiseikkoja ja todistuskeinoja, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pitää näytettyinä ja joiden perusteella voidaan tehdä varmoja johtopäätöksiä siitä, mitä aluksen päällikkö tiesi riidanalaisesta kysymyksestä.

24 Tämä väite perustuu kokonaisuudessaan valituksenalaisen tuomion selvästi virheelliseen tulkintaan.

25 Ensinnäkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti 65 kohdassa, että perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan mukaisen vastuun toteamiseksi on tutkittava, oliko komission tiedonantovelvollisuuden mahdollinen rikkominen syynä vahinkoon. Samassa kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti katsonut, että jos aluksen päälliköllä oli erimielisyydestä tieto jo silloin, kun hänen aluksensa pysäytettiin, ei sillä, että komissio ei ollut antanut tietoa erimielisyydestä, ole mitään merkitystä väitetyn vahingon aiheutumisen kannalta.

26 Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esittää valituksenalaisen tuomion 66—68 kohdassa oikeudenkäynnin asianosaisten esittämät tosiseikat ja perustelut siitä, mitä aluksen päällikkö tiesi riidanalaisesta kysymyksestä. Näistä kohdista käy ilman epäselvyyttä ilmi, että Odigitrian perustelut eivät ole kumonneet vastaajien perusteluita ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tullut niistä vakuuttuneeksi.

27 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole myöskään valituksenalaisen tuomion 69 ja 70 kohdassa jättänyt epäilyksenalaiseksi vakuuttuneisuuttaan todetessaan täsmällisellä tavalla johtopäätöksensä siitä, mitä aluksen päällikkö tiesi, ja päätellessään tästä sen vuoksi, että aluksen pysäyttäminen voidaan selittää ainoastaan joko aluksen päällikön nimenomaisella tarkoituksella kalastaa riidanalaisella vyöhykkeellä omalla riskillään ja uhallaan tai sitten navigointivirheellä, jonka takia alus on ajautunut kalastamista varten kiistanalaiselle vyöhykkeelle, ilman että aluksen päällikkö olisi ollut tästä tietoinen.

28 Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tekee valituksenalaisen tuomion 71 kohdassa sen johtopäätöksen, että kummassakaan vaihtoehdossa komission laiminlyönti tiedon antamisesta kyseisen kahden valtion välisestä erimielisyydestä ei ole aiheuttanut väitettyä vahinkoa; tämä todetaan ehdottomasti ja varmasti.

29 Siten ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa sekä toinen ja kolmas valitusperuste on hylättävä selvästi perusteettomia.

Neljäs valitusperuste

30 Neljäs valitusperuste koskee Odigitrian esittämien perustelujen virheellistä arviointia ja tulkintaa siltä osin kuin ne koskevat huolellisuusvelvollisuuden ja hyvän hallinnon periaatteiden rikkomista.

31 Siltä osin kuin kyse on huolellisuusvelvollisuuden rikkomisesta kansainvälisten sopimusten tekemisen yhteydessä, Odigitria huomauttaa, ettei se ole ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vedonnut siihen, että yhteisön toimielinten olisi pitänyt ottaa kantaa kyseiseen erimielisyyteen, vaan siihen, että niiden olisi pitänyt joko pidättäytyä sopimuksen ja pöytäkirjan tekemisestä taikka jättää riidanalainen kalastusvyöhyke kyseisten sopimusten ulkopuolelle.

32 Hyvän hallinnon periaatteen loukkaamisen osalta Odigitria vetosi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa siihen, ettei sille ollut silloin, kun kalastuslisenssi annettiin eikä silloin, kun sille toimitettiin Guinea-Bissaun suurlähetystön 11.5.1990 päivätty nootti annettu tietoa riskistä, että alus pysäytettäisiin.

33 On todettava, että siltä osin kuin neljäs valitusperuste koskee sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi arvioinut virheellisesti tosiasioita, se on selvästi jätettävä tutkimatta. Moitteeseen perustelujen virheellisestä tulkinnasta on todettava, että kanteeseen sisältyneiden perusteluiden, jotka on otettu valituksenalaisen tuomion 25, 26 ja 48—61 kohtaan, vertaaminen tämän tuomion 38, 39, 62 ja 63 kohtaan, osoittaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole muuttanut Odigitrian perustelujen sisältöä.

34 Siten neljäs valitusperuste on osaksi selvästi jätettävä tutkimatta ja osaksi hylättävä perusteettomana.

Viides valitusperuste

35 Viidennessä valitusperusteessa Odigitria vetoaa siihen, että valituksenalaisen tuomion perustelut ovat ristiriitaiset. Huolimatta valituksenalaisen tuomion 63 ja 64 kohdassa esitetyistä seikoista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei todennut, että komissio olisi loukannut perustellun luottamuksen ja oikeusvarmuuden periaatteita, katsoen, että komissio ja neuvosto eivät olleet antaneet mitään takeita sopimuksen sisällöstä (41, 44 ja 45 kohta).

36 Tämä valitusperuste perustuu valituksenalaisen tuomion selvästi virheelliseen tulkintaan.

37 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi perustellun luottamuksen ja oikeusvarmuuden periaatteiden väitettyä loukkaamista valituksenalaisen tuomion 41—45 kohdassa seuraavasti:

"41. Mitä tulee perustellun luottamuksen suojaamista koskevan periaatteen väitettyyn rikkomiseen, niin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus vaatia suojaa perustellulle luottamukselle koskee jokaista yksityistä henkilöä, jolle yhteisön hallinto on antamillaan täsmällisillä takeilla antanut aiheen perusteltuihin odotuksiin (ks. erityisesti asia T-534/93, Grynberg ja Hall v. komissio, tuomio 14.7.1994, Kok. H. 1994, s. II-595, 51 kohta ja asia T-465/93, Consorzio gruppo di azione locale 'Murgia Messapica' v. komissio, tuomio 19.5.1994, Kok. 1994, s. II-361, 67 kohta). Tässä asiassa kantaja ei kuitenkaan väitä tai esitä, että neuvosto ja komissio olisivat antaneet sille täsmällisiä takeita yhteisön ja Senegalin kanssa tehdyn kalastussopimuksen ja sen pöytäkirjojen sisällöstä. Siten ei voida väittää, että neuvosto ja komissio olisivat rikkoneet kantajan perusteltua luottamusta tehdessään mainitun kalastussopimuksen ja sen pöytäkirjat.

42. Sen lisäksi, jos otaksuttaisiin, että kantajan perustelujen tarkoituksena on osoittaa, että tehdessään kyseisen kalastussopimuksen ja sen pöytäkirjat neuvosto ja komissio ovat rikkoneet sitä perusteltua luottamusta, joka kantajalla oli siihen, että tämä sopimus ja sen pöytäkirjat olisivat sopusoinnussa hyvän hallinnon ja huolellisuusvelvoitteen periaatteiden kanssa, niin havaittaisiin, että nämä perustelut ovat yhdenmukaiset kantajan näiden periaatteiden rikkomista koskevien perusteluiden kanssa.

43. Siltä osin kuin kantaja vetoaa perusteluissaan saamaansa kalastuslisenssiin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että perustelut ovat yhdenmukaiset toisen kanneperusteen kanssa.

44. Oikeusvarmuuden periaatteen osalta on syytä huomata, että Guinea-Bissaun ja Senegalin erimielisyys on aiheuttanut tiettyä epävarmuutta kiistanalaisilla vesialueilla kalastavissa. Tämä epävarmuus ei kuitenkaan johdu yhteisön tekemistä sopimuksista ja pöytäkirjoista, vaan sen syynä on erimielisyys, josta yhteisö ei ole vastuussa (ks. tämän tuomion 1—4 ja 37—38 kohta). Siten neuvostoa ja komissiota ei voida arvostella siitä, että ne eivät ole luopuneet niistä eduista, jotka yhteisön oli mahdollista saavuttaa kiistanalaisten kalastussopimusten tekemisellä; tämän lisäksi on vielä huomattava, että yhteisön jäsenvaltioiden lipun alla kalastavilla oli mahdollisuus torjua ennakolta näin syntyneestä epävarmasta tilanteesta johtuvat vahingolliset seuraukset. Aluksen päällikön tehtävänä on määrittää aluksen täsmällinen asema merellä ja pysytellä sille kalastusluvan myöntäneen valtion merirajojen sisäpuolella. Jos aluksella on tarkoitus kalastaa kiistanalaisella vesialueella, niin sen on mahdollista hakea ennakolta lisenssi kummaltakin kyseeseen tulevalta valtiolta välttääkseen sen, että jompikumpi näistä valtioista ryhtyisi pakotetoimenpiteisiin alusta kohtaan. Tällöin kalastamisen edellytyksenä on niiden yhteisön tekemiin pöytäkirjoihin sisältyvien määräysten noudattaminen, jotka koskevat kyseisten kahden valtion kansalaisten palvelukseenottoa alukselle. Muutoin näillä määräyksillä ei tässä asiassa ole merkitystä.

45. Ottaen huomioon kyseisten sopimusten tekemisestä saatavat hyödyt ja taloudellisten toimijoiden mahdollisuudet torjua niistä johtuvia haittoja, on todettava, että yhteisö ei ole rikkonut oikeusvarmuuden periaatetta."

38 Niinpä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi, että tehdessään kalastussopimuksen ja sen pöytäkirjat, vastaajat eivät ole loukanneet perustellun luottamuksen ja oikeusvarmuuden periaatteita.

39 Muistutettuaan valituksenalaisen tuomion 62 kohdassa, että neuvotellessaan sopimuksesta ja siihen liittyvästä pöytäkirjasta ja jättäessään rajaamatta niistä pois kiistanalaiset vesialueet komissio ei ollut loukannut yksityisiä suojaavaa ylemmäntasoista oikeussääntöä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 63—65 kohdassa vielä seuraavaa:

"63. On kuitenkin tutkittava, onko yhteisö korvausvelvollinen komission hallinnollisella tasolla tekemän virheen perusteella sen vuoksi, että komissio ei ole suojannut yhteisön jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivia aluksia, jotka kalastavat kiistanalaisella vyöhykkeellä lisensseillä, jotka komissio on välittänyt yhteisön tekemien sopimusten perusteella. Kalastuslisenssejä haetaan laivanvarustajan nimissä ja ne myönnetään komission välityksellä Senegalin nimissä (ks. yhteisön jäsenvaltioiden lipun alla purjehtivien alusten kalastuksen harjoittamisen edellytyksistä Senegalin kalastusvyöhykkeellä 4 päivänä helmikuuta 1991 tehdyn pöytäkirjan liitteessä oleva A kohta). Kantaja sai lisenssinsä komission Senegalin lähetystön välityksellä. Sen johdosta, vastoin komission väittämää, sen lähetystön olisi ollut mahdollista liittää jokaiseen välittämäänsä lisenssiin sen saajalle varoittava huomautus niistä riskeistä, jotka liittyivät kalastamiseen kiistanalaisella vyöhykkeellä. Tältä osin ei voida väittää, että tällaista varoitusta ei olisi voitu muotoilla loukkaamatta kyseisiä valtioita. Toimielimenä komissiolle olisi ollut mahdollista muotoilla tällainen varoitus siten, että siinä olisi käytetty riittävän puolueettomia ja diplomaattisia ilmaisuja, jotta ei otettaisi kantaa näiden valtioiden väliseen erimielisyyteen.

64. Tämän lisäksi, jos komissio ei pitänyt sopivana tällaisen huomautuksen liittämistä lisensseihin, se olisi voinut pyytää jäsenvaltioita antamaan asianosaisille tiedoksi ne riskit, jotka liittyivät kalastukseen vesialueella, joka oli kyseisten kahden valtion kiistan kohteena; sittemmin Helleenien tasavallan hallitus menetteli näin kantajan aluksen pysäyttämisen jälkeen (ks. edellä 14 kohta).

65. Jos otaksutaan, että komissio olisi tällä tavoin olennaisesti rikkonut tiedonantovelvollisuuttaan, on syytä tutkia, onko tällainen rikkominen aiheuttanut vahinkoa. Jos aluksen päällikköllä oli erimielisyydestä tieto jo ennen, kuin hänen aluksensa pysäytettiin, ei sillä, että komissio ei antanut tietoa erimielisyydestä, ole mitään merkitystä väitetyn vahingon aiheutumisen kannalta."

40 Tästä johtuu, että ennen kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti kantaa siihen, oliko komissio rikkonut tiedottamisvelvollisuuttaan, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki, oliko olemassa syy-yhteys väitetyn vahingon ja oletetun velvollisuuden rikkomisen välillä. Valituksenalaisen tuomion 71 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei syy-yhteyttä ollut, ja arvioi, että komission laiminlyönti antaa Odigitrialle tieto kyseisen kahden valtion erimielisyydestä ei ollut aiheuttanut väitettyä vahinkoa.

41 Siten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi komission perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetusta vastuusta sekä perustellun luottamuksen ja oikeusvarmuuden yleisten oikeusperiaatteiden loukkaamisen osalta ei ole mitenkään ristiriitainen.

42 Siten tämä valitusperuste on hylättävä selvästi perusteettomana.

Kuudes valitusperuste

43 Kuudennella valitusperusteellaan Odigitria riitauttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvion, että komissio on täyttänyt diplomaattista suojelua koskevan velvollisuutensa (85 kohta).

44 Kuten edellä tämän tuomion 18 kohdassa on jo muistutettu, EY:n perustamissopimuksen 168 a artiklan sekä EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan mukaisesti valitus voi perustua ainoastaan perusteisiin, jotka koskevat oikeussääntöjen rikkomista, eikä se voi perustua tosiseikkojen arviointiin, eikä sitä voida näin ollen ottaa tutkittavaksi kuin niiltä osin kuin valituksessa väitetään, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on antanut ratkaisunsa niiden sääntöjen vastaisesti, joiden noudattamista sen on valvottava. Tämän mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdassa määrätään, että valituskirjelmässä on täsmennettävä oikeudelliset perusteet ja väitteet, joihin valituksessa vedotaan.

45 Niinpä yhteisöjen tuomioistuin on useasti todennut, että näiden määräysten perusteella valituksessa on täsmällisesti ilmoitettava se, mistä kumottavaksi pyydettyä valituksenalaista tuomiota arvostellaan; samoin on ilmoitettava ne oikeudelliset perusteet, joilla tätä pyyntöä nimenomaisesti tuetaan. Yhteisöjen tuomioistuin on myös katsonut, että tätä vaatimusta eivät täytä sellaiset valitusperusteet, joissa esitetään ainoastaan toistettuina tai jäljennettyinä jo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyt perustelut, ilman että valituksen vaatimusten tueksi olisi mitään oikeudellista perustelua. Tällaisten valitusperusteiden tarkoitus on näet todellisuudessa ainoastaan saada ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetty kanne ja vastine tutkituksi uudelleen, mikä ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan (ks. erityisesti asia C-338/93 P, De Hoe v. komissio, määräys 7.3.1994, Kok. 1994, s. I-819, 17—19 kohta).

46 On siten todettava, että kuudennen valitusperusteensa tueksi Odigitria toistaa ne täysin samat perustelut, jotka se on jo esittänyt oikeudenkäynnissä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, niihin mitään lisäämättä.

47 Siten kuudes valitusperuste on selvästi jätettävä tutkimatta.

48 Kaiken edellä esitetyn perusteella on katsottava, että Odigitrian valituksensa tueksi esittämät valitusperusteet on joko selvästi jätettävä tutkimatta tai selvästi hylättävä perusteettomina. Sen vuoksi valitus on hylättävä työjärjestyksen 119 artiklan perusteella.

Oikeudenkäyntikulut

49 Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska valittaja on hävinnyt asian, se velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Valitus hylätään.

2) Valittaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Annettiin Luxemburgissa 28 päivänä marraskuuta 1996.

R. Grass

kirjaaja

J. L. Murray

neljännen jaoston puheenjohtaja